

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2014. május hó 5. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A több emberen, sok ember életét veszélyeztetve elkövetett emberölés bűntettének kísérlete miatt a vádlott ellen indított büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2014. évi január hó 17. napján kihirdetett 15.B.468/2013/38. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

A vádlott cselekményeit emberölés bűntette kísérleteként (1978. évi IV. törvény 166. § (1), (2) bekezdés f) pont), valamint közveszélyokozás bűntette kísérletének (1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdés) minősíti.

A feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe.

A másodfokú eljárásban 12.000 (Tizenkettőezer) Ft a vádlottat terhelő bűnügyi költség merült fel.

I n d o k o l á s :

Az ügyben első fokú bíróságként eljáró Miskolci Törvényszék 2014. január 17. napján kihirdetett 15.B.468/2013/38. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki emberölés bűntettének kísérletében (Btk.160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés f) pont), és közveszély okozása bűntettének kísérletében (Btk.322. § (1) bekezdés), ezért őt halmazati büntetésül 7 év 6 hónap szabadságvesztésre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani. Megállapította, hogy a vádlott legkorábban az így kiszabott szabadságvesztés 2/3 részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Ítéletében rendelkezett még a terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelek további sorsáról, illetve a bűnösnek talált vádlottat kötelezte a felmerült 325.527 Ft bűnügyi költség megfizetésére.

Az első fokú ítélet ellen a vádlott és védője jelentett be fellebbezést a kihirdetéskor, mégpedig elsődlegesen felmentés, míg másodsorban enyhítés érdekében. Az ügyész az általa fenntartott nyilatkozattételi határidőn belül tudomásul vette a határozatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.167/2013/7-I. számú átiratában az elsőfokú bíróság eljárását alapvetően perrendszerűnek, a megállapított tényállást megalapozottnak jellemezte. Kitért arra, hogy a törvényszék a szükséges bizonyítékokat kellő részletességgel mérlegelte, aprólékosan vizsgálva a terhelt védekezését is. Az ítéleti tényállásból pedig okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és a cselekmény jogi minősítése szintén törvényesnek tekinthető a vádtól eltérő minősítés ellenére is. A több emberen elkövetett emberölés büntettének kísérletével a közveszély okozása bűncselekménye ugyanis valóban valóságos anyagi halmazatot alkot. Álláspontja szerint a határozat jogi indokolása kizárólag a Btk.2. §-a tekintetében mutat hiányosságot, bár az elkövetéskori és elbíráláskori anyagi jogi szabályozást összevetve a fellebbviteli főügyészség is egyetértett azzal a törvényszéki ítéletben megjelenő állásponttal, hogy az utóbbi mutat kedvezőbb megítélést a terhelt számára. Mindemellett a bűnösségi körülmények teljes körű feltárása után kiszabott büntetés igazodik a bűncselekmények tárgyi súlyához és a bűnösség fokához, a középértéket el nem érő tartamú szabadságvesztés további enyhítését - amelynek végrehajtási fokozata egyébiránt szintén enyhébb az irányadó szabályozásnál - nem tartotta alaposnak, így arra tett indítványt, hogy a Debreceni Ítéltábla a Miskolci Törvényszék ítéletét a jogi indokolás kisebb kiegészítésével hagyja helyben.

A bejelentett védelmi fellebbezések okán az ítéltábla a Be.361. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védő jogorvoslati kérelmét mind a felmentésre, mind a másodlagosan jelzett enyhítésre irányulóan fenntartotta, hivatkozva az idősebb korában lévő vádlott egészségügyi állapotára és büntetlen előéletére. A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség ülésen jelenlévő képviselője szintén az írásos átirattal megegyezően nyilatkozott, így az első fokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. A vádlott az utolsó szó jogán az első fokú eljárásban előterjesztett érdemi védekezése szerinti, büntetőjogi felelősségét elhárító nyilatkozatot tett.

Az előterjesztett fellebbezések alapján az ítéltábla a Miskolci Törvényszék ítéletét az azt megelőző eljárással együtt a Be.348. § (1) bekezdése értelmében teljes terjedelmében vonta felülbírlata körébe. Ennek során azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság eljárása alapvetően mentesnek volt tekinthető az abszolút eljárási hibáktól, és olyan lényeges relatív eljárási szabálysértés sem volt tapasztalható, ami az érdemi elbírálást kizárta volna, ilyen indokokra az érintettek egyike sem hivatkozott.

A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve a szükséges bizonyítást felvette, majd döntően megalapozott ítéletet hozott, az ítéltábla azonban szükségesnek tartja a tényállás Be.352. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kiegészítését az ítélet 3. oldal 6. bekezdése tekintetében akként, hogy a cselekmény elkövetésének időpontjában a vádlott szomszédjában lakó a sértett már betöltötte a 70., míg mozgásában korlátozott magatehetetlen férje a 76. életévét.

Az iratok ismeretében így aggálymentes kiegészíthető tényállás már minden tekintetben megalapozott, mentes a Be.351. § (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, ezért a Be.352. § (2) bekezdésében írtak szerint a másodfokú eljárásban is irányadónak tekinthető.

Az elsőfokú bíróság az ügy eldöntése szempontjából szükséges valamennyi bizonyítékot feltárta, azokat mérlegelési körébe vonta, egyenként és összességükben is megfelelően értékelte az elbíráláshoz vizsgálándó releváns tények körében. A történeti tényállás megállapításához a bizonyítékok okszerű - hibamentes értékelésével jutott el, a kihallgatott tanúk vallomásai kellő alapot szolgáltatottak a vádlott és a sértettek közötti viszony tisztázásához is. Részletes és meggyőző indokokat vonultatott fel arra, hogy bizonyítékot tekint hitelt érdemlőnek, de kellő körültekintéssel vette figyelembe és vizsgálta a vádlott érdemi védekezését, annak fő irányát, indokolási kötelezettségét hiánytalanul teljesítve.

A tényállás megállapításának törvényi követelménye mindenek előtt az elsőfokú bíróság feladata, s azt a törvényszék hibamentesen tette meg, így másodfokon eltérő tények megállapítására, tehát a bizonyítékok felülmérlegelésére nem nyílhatott perjogi lehetőség. Következésképp a megalapozott tényállást a bizonyítékok értékelésével támadó, eltérő tényállás megállapítását célzó védelmi fellebbezés nem vezetett eredményre (Be.351-352. §-ai).

Az elsőfokú bíróság törvényesen következtetett a vádlott bűnösségére, s a vádtól eltérő minősítés is megfelel az anyagi jognak. Helyesen ismerte fel és teljes körű indokolást adott arról, hogy a vádlott eshetőlegesen ölési szándékára minden kétséget kizáró, megalapozott következtetés vonható le a több emberen elkövetett emberölés büntetvényének kísérlete tekintetében, a tárgyi oldal elemei e szándékot egyértelműen igazolják. Helytálló a vád szerinti újabb minősítő körülmény, nevezetesen a sok ember életét veszélyeztetve elkövetés hiánya körében elfoglalt első bírói álláspont is, a határozat indokolása világos és kellően részletes, melynek kiegészítése szükségtelen, így elegendő arra csupán utalni a másodfokú határozatban.

Az ítélet tábla szerint továbbá az elsőfokú bíróság nagy gondossággal és kimerítően részletezte, hogy a terhelt tényállásban jellemzett cselekvősege a közveszély okozás büntetvényének kísérletének tényállásszerű elkövetési magatartását is megvalósította. Annak anyagi halmazata ugyanis valóságos az élet elleni deliktummal.

A jogi indokolás azonban - ahogyan a fellebbezési főügyészség rámutatott - a Btk.2. §-a tekintetében kiegészítésre szorul. E szerint a bűncselekményt alapvetően az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény alapján kell elbírálni. Ha a cselekmény elbíráláskor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben elbírálandó el, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni. Alapvetően az 1978. évi IV. törvény is azonos szabályozással bír. A törvényszék nyilvánvalóan vizsgálta - hiszen végül az elbíráláskori hatályszabályokat alkalmazta -, hogy a vádlott esetében a cselekmény elkövetéskori vagy a jelenleg hatályos anyagi jogi szabályozás mutat kedvezőbb lehetőséget, ám döntésének mégsem adta részletes indokát. Az ítélet tábla

szerint ez vezethetett ahhoz, hogy e körben végül helytelenül nem a Btk.2. § fő elírása szerint járt el.

Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy 2013. július 1. napjától - jelenleg is - az emberölés minősített esetét képezi, ha a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékosságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére követik el (Btk.160. § (2) bekezdés k) pont).

Adott esetben ezen újabb minősítő körülmény megállapítása alappal merülne fel az új anyagi jogi kódex alkalmazása esetén. Ahogyan arra az ítéletábra szerint a tényállás kiegészítésével is indokolt volt rámutatni ... a 70., míg ... sértett a 76. életévét is meghaladta az eljárás tárgyát képező cselekmény idején. Ezen felül utóbbi sértett mozgásában oly annyira korlátozott - gyakorlatilag mozgásképtelen - volt, hogy személyét csak a rendőrség és a tűzoltóság szerveinek közreműködésével sikerült csak biztonságba helyezni (nyomozási irat 23. oldal).

A jelenleg hatályos törvényi rendelkezéssel így többszörösen minősülő élet elleni cselekmény nyilvánvalóan súlyosabb joghátránnyal járna a terhelt számára. Ez azonban a nullum crimen sine lege és nulla poena sine lege elveinek sérelmét jelentené, hiszen az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvényben fenti minősítő körülmény még nem jelent meg.

Ezen túlmenően annak a megemlézése is érdemes, hogy határozott idejű szabadságvesztés esetén a halmazati büntetéskiszabási szempontok szerint irányadó büntetési tételkeretet illetően is jelentős súlyosítást hozott az új törvény, mely adott ügyben is lényeges, hiszen életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásának szükségessége nem merült fel. A Btk.36. § értelmében ugyanis a határozott ideig tartó szabadságvesztés leghosszabb tartama jelenleg 25 év, szemben az 1978. évi IV. törvény 40. § (2) bekezdésében körülírt 20 évvel.

Összhatásaiban tehát az elkövetés idején hatályban volt törvény szerint kellett eljárni, mivel a jelenlegi kódex nem jelenthet enyhébb elbírálást a vádlott számára. Ezért az ítéletábra a törvényszék által alapvetően helyesen minősített - több emberen elkövetett - emberölés büntette kísérlete tekintetében az 1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdése és (2) bekezdés f) pontjában foglaltakat hívta fel a másodfokú határozatban, míg a közveszély okozás büntette kísérlete tárgyában az eltérő törvényi megfogalmazást alkalmazta az 1978. évi IV. törvény 259. § (1) bekezdése szerinti minősítés mellett.

Szintén az 1978. évi IV. törvény tette indokolatlanná az első fokú ítélet rendelkező részében megjelenő, feltételes szabadság lehetőségének legkorábbi időpontjára való hivatkozás mellőzését. A Be.258. § (2) bekezdés e) pontja szerint ugyanis kizárólag az új Btk. alkalmazásakor indokolt az ügydöntő határozat rendelkező részében feltüntetni azt, hiszen e jogszabály kifejezettben a jelenleg hatályos Btk.38. § (1) bekezdésére utal vissza. Így annak a 1978. évi IV. törvény rendelkezéseire történő utalás esetén nincs meg az anyagi jogi alapja, s az szükségtelen is, figyelemmel az 1979. évi 11. számú tvr. 126. § (2c) bekezdésében írtakra. Ily módon avádlott az 1978. évi IV. törvény 47. § (2)

bekezdésében foglaltak szerint a szabadságvesztés végrehajtási fokozatához igazodóan bocsátható feltételes szabadságra.

A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket döntő mértékben feltárta, a súlyosítók köréből azonban mellőzni kell a cselekmény többszörös minősülésére való utalást (14. oldal 4. bekezdés). Ez azonban nem befolyásolta alapvetően, hogy az ítéletábra álláspontja szerint a törvényszék e körben is helyes értékelő tevékenységet folytatott. A súlyosító és enyhítő körülmények mellett a vádlott személyi és társadalomra veszélyességének és a megvalósított cselekmény tárgyi súlyának megfelelő értékelésre került sor, akkor amikor az elsőfokú bíróság a büntetési célokat enyhítő szakasz alkalmazásával, azaz a törvényi minimumot el sem érő szabadságvesztés és ahhoz igazított mértékű közügyektől eltiltás kiszabásával látta elérhetőnek. Így - a hangsúlyozottan halmazati - büntetés egyáltalán nem tekinthető eltúlzottnak, inkább méltányos, ezért az enyhítést célzó másodlagos védelmi fellebbezés sem foghatott helyt.

Az ítéletábra ezen felül egyetértett azzal az első bírói állásfoglalással is, amikor a terhelt egészségügyi állapota, személyisége, valamint a büntetés kiszabásánál szintén irányadó, a bűncselekmény távoli kísérlete miatt a törvényben előírtnál eggyel enyhébb végrehajtási fokozatot állapított meg, az e tekintetben megjelenő indokolás szintén teljes körű.

A járulékos ítéleti rendelkezések közül a fellebbezéssel támadott határozatban egyaránt helyes döntés született az előzetes fogvatartás beszámítása felől, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

Mindezek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges körben a Be.372. § (1) bekezdése szerint megváltoztatta, míg egyebekben helyes rendelkezéseit a Be.371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A vádlott által az első fokú határozat kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításával kapcsolatos rendelkezés az 1978. évi IV. törvény 99. § (1) és (2) bekezdésein alapul.

Végül a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről az ítéletábra a Be.381. § (1) bekezdése alapján hozott döntést.

, 2014. május 5.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Bakó József sk. a tanács tagja, előadó, Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja

Záradék: A Miskolci Törvényszék 15.B.468/2013/38. számú ítélete a jelen másodfokú ítéletben írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2014. május 5.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke